

มุมมอง - ความจริง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เขากล่าวมาในเว็บไซต์ ว่ามีคณะแพทย์จากศิริราชไปดูแลหลวงตา แล้วก็ไปกราบ หลวงปู่ลี ไปกราบหลวงปู่ลีเสร็จแล้ว เขาก็บอกว่าเขาก็เอาหนังสือไปแจกหลวงปู่ลีเป็น ตั้งๆ เลย แล้วก็บอกว่าพระพวกนี้ คณะหมอนี้เขาก็เป็นฝ่ายปริยัติไง เอาหนังสือมาหลาย เล่มมาก หนังสือของเขานี้โต้แย้งมาตลอด โต้แย้งองคั่นๆ มาเห็นไหม สุดท้ายแล้วก็มา วิจารณ์เรื่องนิพพานเป็นอัตตาหรืออนัตตา แย้งมาเรื่อย นี่เป็นหนังสือของเขานะ

เป็นหนังสือของเขาแจกหลายเล่มมาก แล้วหลวงปู่ลีก็ให้พวกลูกศิษย์ เขากล่าวมา พอเขากล่าวมาเสร็จแล้ว ที่เราพูดลัดๆ นี่คือเราไม่อยากจะชื่อใคร คือไม่ต้องการให้เป็น ประเด็นขึ้นมา แต่ก็พูดถึงว่า เขาบอกว่านิพพานจะต้องเป็นอนัตตา ฉะนั้น ไอ้กรณีอย่างนี้ หนังสือที่เราดูหมดแล้วแหละ นี่ถ้าเขาไม่รู้ให้ไปดูนิพพานก็คือนิพพาน เราก็ตอบไป แล้วนิพพานคือนิพพาน

สุดท้ายแล้วนะ ทั้งๆ ที่มันเป็นประเด็น ประเด็นในหัวใจของเรามันตรงนี้ เขา บอกว่าหนังสือนี้เขาก็ดูมาแล้ว ตอนท้ายเขาว่า สัพเพ สงฺขารา อนิจฺจา สัพเพ ธมฺมา อนตฺ ตาติ ส่วนต่างๆ ของวิญญูณ มันเป็นส่วนต่างๆคือวิญญูณ และท่านอาจจะยืดยาวไป เขา โต้ว่าผิด

ทีนี้คำที่เราเอาเป็นประเด็นขึ้นมา “อันที่จริงก็ผิดใช่ไหมคะ” พออ่านหนังสือเขา ไปแล้วก็ถามมา “อันที่จริงก็ผิดใช่ไหมคะ” นี่แสดงว่าตัวเองคล้อยตามเขาไปเห็นไหม เวลาถามเข้ามา หนังสือที่เขาเอามาแจกให้หลวงปู่ลี หลวงปู่ลีก็ให้ลูกศิษย์อ่าน ลูกศิษย์ก็ อ่านของเขาไปเรื่อยๆ สุดท้ายพออ่านหนังสือจบแล้ว ก็ว่า “อันที่จริงก็ผิดใช่ไหมคะ” แสดงว่าคนอ่านแล้วมันคล้อยตามไปนะ อันที่จริงหนังสือผิดครับ หนังสือผิด หนังสือ ผิด อันที่จริงนิพพานก็คือนิพพาน ยืนยันว่านิพพานก็คือนิพพาน

เขาบอกว่านิพพานก็คืออนัตตา อ่างไปหมดคนะ อ่างถึงเจ้าของหนังสือ อ่างถึงที่มาเห็นใหม่ แต่เขาไม่ได้พูดถึงตัวเขา มีหมดละ โต้แย้งใคร แต่เราไม่อยากจะเอ่ยชื่อออกไป

อันนี้เพียงแต่ว่า “อันที่จริงก็ผิดใช้ใหม่คะ” ทั้งๆ ที่เรากรรมฐานนะ แต่ถ้าปฏิบัติไม่ได้หลักไม่ได้เกณฑ์ก็เป็นอย่างนี้

ฉะนั้นคำว่า นิพพานคือนิพพาน เป็นคำที่หลวงตาท่านยืนยันอยู่แล้ว ทีนี้เพียงแต่เขาบอกว่านิพพานต้องเป็นอนัตตา เป็นอนัตตาเพราะเป็นความเห็นของเขา พอเป็นความเห็นของเขาก็อ้างมาหมด เพราะในหนังสือเขาเขียนมา เขาจะอ้างว่านี่ไม่ได้พูด เขาอ้างว่า..... บอกว่า ถ้านิพพานคือนิพพาน นิพพานเป็นของเรา ถ้านิพพานเป็นของเราเราคือตัวตน

ฉะนั้น เพราะหนังสือที่ว่า พระไทยไม่ใช่เราไม่ใช่เขา เขาอ้างอย่างนี้ อ้างบอกว่าในบาลี.....บอกว่า ถ้านิพพานเป็นเรา พระกรรมฐานที่ปฏิบัติกันมาทั้งชีวิตนี้ ถึงไม่ได้มรรคได้ผล เพราะมันแต่ไปโอ้อโลมปฏิบัติไปเอานิพพานเป็นเรา คือเรากับนิพพาน ไปแบบว่า ไปคลุกคลีกันจนไม่เห็นมรรคผลใจ ในหนังสือเขาว่าอย่างนี้บอกว่า เพราะว่านิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพาน เพราะถ้านิพพานคือนิพพาน คือนิพพานเป็นเรา

แต่ถ้านิพพานสักแต่ว่านิพพาน ถึงจะถูกเห็นใหม่ เขาบอกว่า นิพพานต้องเป็นสักแต่ว่านิพพาน นี่ในหนังสือเราดูหมดแล้วละ เพราะนิพพานเป็นเรา นิพพานกับเราเรากับนิพพานก็เลยเป็นอันเดียวกัน เพราะมีเราก็มีกิเลสใช้ใหม่ นิพพานก็มีกิเลส ก็เลยไปคลุกคลีกัน เขาบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดไว้ในพระไตรปิฎกว่า ที่ผิดเพราะผิดด้วยเหตุนี้ ถ้ามันผิดเพราะเหตุนี้ เพราะถ้านิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพานมันผิดแต่ถ้านิพพานคือนิพพานนะ มันไม่ผิด

ถ้านิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพานนะ ผิด ผิดเพราะอะไร เพราะมันมีตัวตนใช้ใหม่ มีเราใช้ใหม่ เพราะเราอ่านว่านิพพานเป็นเราใช้ใหม่ นี่เราจะบอกว่ามันเป็นมูมมอกับข้อเท็จจริง ถ้าเป็นมูมมอกว่า นิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพานเพราะอะไร เพราะเราปุถุชน หรือ เราเป็นปริยัติ หรือผู้ที่ศึกษา มันต้องมีเราเป็นคนศึกษาใช้ใหม่ วิชาการอะไรก็แล้วแต่ เด็กคนไหนก็แล้วแต่จะศึกษาต้องมีตัวเด็ก มีตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง มีจิตเป็น

ศูนย์กลาง มีความรับรู้เป็นศูนย์กลาง ใจความรับรู้ มันไปรับรู้ขึ้นมาะ นิพพานถึงเป็น เราเราถึงเป็นนิพพาน

แต่ถ้าฝ่ายปฏิบัติใช้ใหม่ เขาต้องทำจิตให้สงบเข้ามาก่อน เขาต้องทำลายจิตเข้ามาเรื่อยๆ จิตของเขาจะพิจารณากายเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา จะปล่อยสักกายทิฏฐิ (กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลงเห็นใหม่ แล้วก็ไปปฏิบัติ กามราคะเห็นใหม่ แล้วพูดเข้ามาถึงตัวจิต ตัวจิตก็ทำลายจิตหมดแล้วเห็นใหม่ นิพพานถึงไม่ใช่เป็นเรา นิพพานเป็นเราไม่ได้ นิพพานคือ นิพพานไง ถ้านิพพานคือนิพพาน ก็มันไม่มีเรา

ฉะนั้นถ้าบอกว่า นิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพาน ผู้ที่ปฏิบัติอยู่ถึงว่าไม่ได้คือนิพพาน เพราะว่าไปคลุกคลีอยู่กับนิพพาน นิพพานที่ถูกต้อง คือนิพพานต้องเป็นสักแต่ว่านิพพานนี่ไง!!

ถ้านิพพานเป็นคำว่าสักแต่ว่านิพพานอันนี้ผิด! ผิดเพราะอะไร เพราะวานิพพานไปอยู่อีกที่หนึ่ง เพราะมันสักแต่ว่าใช้ใหม่ ไม่ใช่เราใช้ใหม่ เราเอาของไปตั้งไว้ที่หนึ่ง แล้วเราเป็นผู้ถืออีกที่หนึ่ง ใจผู้ดู ใจผู้รู้สักแต่ว่านิพพานนี่ไง

ใจคำว่านิพพานเป็นเรา เขาว่าผิด เพราะนิพพานเป็นเรา เราไปคลุกคลีกับนิพพาน แต่ถ้านิพพานเป็นสักแต่ว่านิพพาน เขาว่าถูก

นี่ไง หนังสือเขาเขียนอย่างนี้จริงๆ เขาบอกว่าถ้าจะถูกต้องคือ นิพพานต้องเป็นสักแต่ว่านิพพาน ฉะนั้นพระที่ปฏิบัติ ผู้ที่ปฏิบัติมากจนจนแก่จนเฒ่า เราไม่ยอมอ่านคำนี้เลยนะ แต่เราจะอ่านคำนี้ เพราะคำนี้มันเหมือนกับว่าเขาเหน็บแนมใจ เขาเอาหนังสือมาให้ หนังสือ..... เพราะว่าในหนังสือเขาบอกแล้วว่า ผู้ที่ปฏิบัติ พระป่าที่ปฏิบัติ ไม่ได้มรรคได้ผล เพราะมันแต่ไปว่านิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพาน หมายถึงว่า ไปรักษากิเลสไว้ไง ปฏิบัติโดยกิเลส รักษากิเลสไว้

แต่เขาไม่เข้าใจว่าที่ผู้ปฏิบัติจริง รู้จริง ปฏิบัติจนทำลายกิเลสมามหาศาลเลย ฉะนั้นนิพพานถึงเป็นนิพพาน เพราะอะไร เพราะนิพพานไม่ใช่เรา แต่! แต่อาศัยผู้รู้จริงเป็นผู้พูดออกมา คำว่า “พูดออกมา” นี่เป็นกิริยา ไม่ใช่ตัวจริง หลวงตาจะบอกว่า ธรรมชาติออกมาไม่ได้ วิมุตติออกมาไม่ได้ มันต้องเสวยอารมณ์ เสวยใจ เสวยความรู้สึก

ธรรมชาติเป็นอันหนึ่ง แต่พออยากจะสื่อความหมาย มันต้องออกมาที่ข้อมูล ออกมาที่ตัว
มโนมิงปิ นิพพิณฑติ มโนสมุสเสปิ นิพพิณฑติ

มโน คือทำลายแล้ว จิตโคณทำลายแล้ว ตัวพลังงานโดยทำลายหมดแล้ว ถึงจะ
เป็นนิพพานได้ ฉะนั้น มโนมิงปิ นิพพิณฑติ มโนสัมผัส ตัวจิตก็โคณทำลายไปแล้ว ผล
ของการสัมผัสก็โคณทำลายไปแล้ว มันถึงเป็นธรรมชาติ ถึงเป็นนิพพานคือนิพพาน
นิพพานก็คือตัวมันไม่มีอะไรทั้งสิ้น

แต่ในเมื่อ สอุปาทิเสสนิพพาน ก็ถ้ายังมีชีวิตอยู่มันต้องเสวยอารมณ์ “เสวย”
เห็นไหม นี่ไปถึงบอกว่า อาหาร ๔ ในวิญญู กวพิงการาหาร อาหารคำข้าว วิญญูณาหาร
คือ ความรู้สึกของเทวดา อินทร์ พรหม ผัสสาหารเป็นของพรหม วิญญูณาหารของ
พวกเทวดา วิญญูณาหาร ผัสสาหาร มโนเจตนาหาร อาหารในวิญญู วิญญูยังมีอยู่สื่อ
สัมพันธ์มาได้ ความสื่อสัมพันธ์มานี้ ถึงบอกว่า พุคแทนนิพพานไป นิพพานพุคไม่ได้ สิ่ง
ใดก็พุคไม่ได้

นิพพานไม่ใช่เรา เราไม่ใช่นิพพาน ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้น แต่ไม่มีใครพุคถึงนิพพาน
อย่างนั้น แต่พอบอกว่า นิพพานสักแต่ว่านิพพาน เขาถึงว่าเป็นอนัตตา เขาพยายามจะพุคถึง
อนัตตา ว่านิพพานนี่คืออนัตตา ถ้านิพพานคืออนัตตาบ๊บนะ เพราะอนัตตาเป็นคำสอน
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นิพพานเป็นสักแต่ว่านิพพานเพราะอะไร เพราะตัวเองไม่ได้ปฏิบัติ เห็นไหม เรา
จะบอกว่า มูมมอ ทศนคติ ในเมื่อมีเรา มีจิต มีความรับรู้รู้สึก นักวิชาการหรือการศึกษา
ต่างๆ เราต้องเอาจิตเราไปศึกษาเอาข้อมูล ศึกษาคือความจำ ความจำ สุตมยปัญญา คือ
การศึกษาวิชาการ การจำมาทั้งหมด นี่คือ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา คือ การ
จินตนาการ แต่ภาวนามยปัญญามันเกิดไม่ได้ ถ้ามันเกิดได้มันจะมาลบล้างกิเลส ลบล้าง
ความยึดมั่นถือมั่นของจิต จิตนี้ตัวยึดมั่นถือมั่น โคณทำลาย พอโคณทำลายตัวนี้ไปแล้ว
มันจะรู้ผิดไปได้อย่างไร นี่คือความจริง

แต่มูมมอคือ ความจำ ถ้ามูมมอความจำที่สื่อออกมาเป็นทางวิชาการ นี่คือ
ความจำทั้งหมด ความจำทั้งหมดมาจากไหน ก็จำมาจากธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา

สภาวะธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ก็ไปยึดคำว่าอนัตตา เพราะอะไร เพราะตัวเองไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ตัวเองไม่รู้จริง ตัวเองรู้จำ ถ้ารู้จำนะคลาดเคลื่อนไปจากธรรมชาติของพระพุทธเจ้า ไม่มีใครจะมีความสามารถให้มันคลาดเคลื่อนไปจากธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

ถ้ามันคลาดเคลื่อนจากธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ตัวเองเข้าใจว่าตัวเองจะผิดไปจากนั้น นี่คือมูมมอ แต่ถ้าความจริงมันปฏิบัติเข้าไปแล้ว จิตมันต้องสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้ว จิตสงบมาอย่างไร แล้วจิตมันทำปฏิกิริยาของมันอย่างไร ถ้าจิตมันทำปฏิกิริยาของมันตามความเป็นจริงขึ้นมาแล้ว นั่นคือความจริง

ฉะนั้น มันเป็นมูมมอ ที่ว่าสัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมเป็นอนัตตา เพราะถ้านิพพานเป็นอนัตตา พระพุทธเจ้าต้องบอกว่านิพพานเป็นอนัตตา ใครก็ไปถามพุทธเจ้ามากเลยว่า นิพพานเป็นอย่างไร พระพุทธเจ้าไม่พูดเลย ไม่พูดถึงนิพพานเป็นอย่างไร เพราะถ้าไปถึงจุดนั้นแล้ว มันจะเหมือนกันใช่ไหม

ฉะนั้น ทางวิชาการ ทางปริยัติ เขาบอกว่านิพพานเป็นอนัตตา ถ้านิพพานเป็นอนัตตาก็เอานิพพานไปตั้งไว้ไง เหมือนอย่างเรานั่งอยู่ที่นี้ใช่ไหม กรุงเทพอยู่ที่กรุงเทพ แล้วก็พูดตามกันไปอย่างนั้นละ แล้วก็เอาแผนที่มากองดูกัน อ้อ กรุงเทพนะ สนามหลวงนะพระราชวังอยู่ตรงนั้นนะ ศาลฎีกาอยู่ที่นั่น เราจะวิจารณ์ไปทั้งปีทั้งชาติเลย แต่เราไม่เข้าไปถึงจุดนั้นเลย

ทีนี้พอไม่เข้าไปถึงจุดนั้น นี่ไง นิพพานเอาไปตั้งไว้ กรุงเทพไปตั้งไว้ที่กรุงเทพ เราไม่เข้าไปเลย นิพพานเราไปตั้งไว้เลยเพราะอะไร เพราะว่านิพพานเป็นสิ่งที่สุดเอี่ยม เพราะว่าถ้าทางวิชาการแล้วจะไม่กล้าเข้าไปสัมผัสกับกรุงเทพเลย ไม่เข้าไปสัมผัสนิพพานเลย แต่ถ้าพูดถึงวิชาการ วิชาการคืออะไร วิชาการคือธรรมชาติของพระพุทธเจ้าไง

พอธรรมชาติของพระพุทธเจ้า สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา นิพพานต้องเป็นอนัตตา ไม่ใช่! ไม่ใช่เพราะทางวิชาการว่า สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมเป็นอนัตตา คำว่าอนัตตามันแปรสภาพ มันเป็นไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนตฺตา มันเป็นอนิจจัง สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจังเห็นไหม

อนิจจังกับอนัตตาแตกต่างกันอย่างไร อนิจจังคือความไม่เที่ยงของมัน มันแปรสภาพของมัน สิ่งใดแปรสภาพสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เพราะความทุกข์มันยังแปรปรวน ความทุกข์นี่เป็นความรู้สึกนะ สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด วัตถุสิ่งของ หรือความรู้สึกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด พอเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพ มันเป็นทุกข์ ความทุกข์ก็เป็นอนัตตา เพราะความทุกข์ไม่เป็นความจริง แล้วที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ล่ะ

ถ้าเป็น สัพเพ ธมมา อนตตา อนัตตาคือมันแปรปรวน ความทุกข์หรือความสุขของเรามันจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สิ่งนี้เป็นนิพพานได้ไหม ถ้าบอกนิพพานเป็นอนัตตา อนัตตามันก็แปรปรวนนะสิ นิพพานก็แปรปรวนนะสิ

แต่ถ้านิพพานเป็นนิพพานล่ะ แล้วนิพพานเป็นนิพพานเป็นอย่างไรล่ะ ฉะนั้นมันถึงเป็นมูมมอ มูมมอของปริยัติ มูมมอของทางวิชาการ เขาก็จะมีมูมมออย่างนั้น ฉะนั้นที่ว่า นิพพานก็คือนิพพาน นิพพานมันตรงตัวของมันอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นมูมมอเห็นใหม่ พอเป็นมูมมอปั๊บมันก็ขยายความ

นิพพานของคนมีกิเลสนะ นิพพานคือความสงบเย็นนะ นิพพานเป็นความว่างนะ กี่วากันไป มันเป็นมูมมอเห็นใหม่

มูมมอคือทัศนคติ! ทัศนคติของคนมีได้หลากหลาย ความรู้สึกความมูมมอมันมีได้หลากหลาย มีได้ทุกอย่าง ทีนี้ความมูมมอมันจบไหม มันไม่จบใช่ไหม ทัศนคติไม่มีวันจบ แล้วแต่ใครจะตีความ ใครจะเข้าถึงได้มากน้อยแค่ไหน จิตหยาบ-ละเอียด ความรับรู้ของจิตมันมากน้อยแค่ไหน

แต่ถ้าเป็นความจริง มันอันเดียวกัน ไม่ใช่ทัศนคติ เป็นความจริง ความจริงคือความจริง แล้วความจริงนั้นมันแปลกด้วย ความจริงมันแปลกเห็นใหม่ดูสิ เรานะคนทุกข์ คนเจ็บใจหรือเศรษฐกิจภูมิภาคไหน ถ้ามีเงินหนึ่งบาทก็แบงกับบาทเหมือนกัน แบงกับบาทเหมือนกันนะ ฉะนั้นขอทานได้มาหนึ่งบาทก็คือเงินหนึ่งบาท เศรษฐี มหาเศรษฐีหาเงินมาหนึ่งบาทก็คือหนึ่งบาท เห็นไหม มันไม่มีสูงไม่มีต่ำ ขอทานมีเงินบาทหนึ่งก็ค่าของเงินบาทหนึ่ง เศรษฐีมีเงินบาทหนึ่งก็ค่าของเงินบาทหนึ่ง

ผู้ที่ประพาศติปฏิบัติณะ ทุกข์จนเจ็บใจ อำนาจวาสนาบารมี คนทุกข์คนยาก เศรษฐี พระมหากษัตริย์ออกมาบวช เวลาปฏิบัติไปเข้าไปถึงที่สุดแล้วมันเหมือนกัน มัน เหมือนค่าของเงินที่มันมีค่าเท่ากัน ค่าของเงินมีค่าเท่ากัน แต่เงินมีค่าเห็นไหม เศรษฐีมี เงินหนึ่งบาท เงินหนึ่งบาทนั้นทุกคนนับหน้าถือตาคณะ แต่ขอทานมีเงินหนึ่งบาทสังคมไม่ นับหน้าถือตาคณะ เพราะคนๆ นี้ได้เงินจากการขอทานมา อันนี้มันเป็นภาวะสังคม ความ มูมมอองของสังคม เป็นอำนาจวาสนาบารมี

แต่เราพูดถึงค่าของมัน ค่าของขอทานมันมีเงินบาทหนึ่งก็คือบาทหนึ่ง ค่าของ เศรษฐีมีเงินบาทหนึ่งก็คือเงินบาทหนึ่ง การภาวนาถ้าจิตมันสงบเข้าไป ก็มีค่าเท่ากัน เพียงแต่สงบมากสงบน้อย เศรษฐีมีเงินบาทหนึ่ง โอ้โฮ บอกคนนี่เศรษฐีนะมีเงินบาท หนึ่ง ไปไหนมีแต่คนยกมือไหว้ ขอทานมีเงินบาทหนึ่งไปไหน ไม่มีใครมองเลย

จิตของคนเวลามันสงบขึ้นมา อำนาจวาสนาของมัน มันสงบมากสงบน้อยแค่ ไหน คุณติ ความสงบของคน เศรษฐีมีเงินบาทหนึ่งนะ เขาก็หมุนเงินของเขา เขามีเงินของ เขาบาทหนึ่งนี่เขาใช้ประโยชน์ได้มหาศาลเลย ขอทานมีเงินบาทหนึ่งจะไปซื้อข้าวปลา อาหารกิน ซื้อบาทหนึ่งก็หมด คือใช้เงินได้รอบเดียว ใช้เงินเท่านั้น

นี่ก็เหมือนกันพอจิตมันสงบเข้ามา จิตของคนถ้ามันมีอำนาจวาสนา มันใช้ของมัน เป็น มันใช้ของมันได้ มันใช้พัฒนาการของมันได้ มันเพิ่มค่าของมัน แต่ถ้าเรามีเงินของ เราแล้วเราเพิ่มค่าไม่เป็น พอสงบเข้าไปมันก็เสื่อมหมดๆ เห็นไหม เวลาปฏิบัติเข้าไปมัน ทุกข์ยากอย่างนี้ พูดถึงว่าเวลาปฏิบัติเข้าไปมันแตกต่างกัน แต่พอไปถึงจุดหนึ่ง เห็นไหม เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคามี มีค่าเท่ากัน

พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลที่ว่าฉันข้าวไม่อิมๆ กับพระสีวลีนี่เป็นผู้มีลาภมาก ที่สุดเลย ไปไหนขนาดพระพุทธเจ้ายังต้องเอาพระสีวลีไปด้วย เอาไปด้วยเพราะอะไร เพราะเขาเป็นเศรษฐีกุฎุมพี คือเขาเป็นเศรษฐีมาแต่ดั้งเดิมของเขา เขาสร้างของเขามา เศรษฐีไปอยู่ที่ไหนนะ คุณติ คนมีชื่อเสียง คนมีคุณธรรมไปที่ไหนนะ ชาวบ้านก็รักก็ ศรัทธา โอ้ ถ้าหมูกณะนี้มานะ เปิดประตูบ้านทิ้งไว้ได้เลยนะ รับประกันได้ว่าของไม่หาย เข้ามาแล้วหมู่บ้านเราจะมีความสุข นี่ไง แต่ไอ้พวกมีชื่อเสียงเป็นหัวขโมยมานะ จะเข้า

มาในหมู่บ้านนะ ตีเกราะเลย เฮ้ยเผ่ายามๆ ไอ้พวกนี้มาเดี๋ยวของหาย นี่ไง อำนาจวาสนา บารมีเหมือนกัน

พูดถึงพระสีวลี ท่านสร้างของท่านมา ไปไหนมีแต่คนนับหน้าถือตา พระพุทธเจ้า ถึงบอกว่าไปไหนต้องเอาพระสีวลีไปด้วย พระอรหันต์องค์หนึ่ง บิณฑบาตไม่เคยอ้อมเลย ฉันท้าไม่ได้เลย นี่เป็นพระอรหันต์นะ ไปบิณฑบาตข้างหน้า เขาก็มองไม่เห็นชะ พระไปด้วยกันบอก อย่างนั้นถ้าไปข้างหน้ามองไม่เห็น ให้ไปข้างหลัง แล้วพอใส่บาตรไปแล้วข้าวหมด เขาสับเพราะเขามองไม่เห็นไง นี่ไงคนทุกข์คนเจ็บใจ

คนทุกข์คนเจ็บใจเวลาปฏิบัติไป มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาที่ปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติขึ้นมา เศรษฐีปฏิบัติหรือคนทุกข์จนปฏิบัติ มันก็ปฏิบัติเหมือนกัน ถ้าปฏิบัติเหมือนกัน เวลาถึงที่สุด นี่ข้อเท็จจริง มันไม่ใช่มูมมอหรอก ที่นี้พอข้อเท็จจริงมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ คุณติ พระโศดาบัน พระสัทธาภา พระอนาคา พระอรหันต์ พระโศดาบันกับพระโศดาบัน จะรู้ได้เหมือนกัน คุณได้เหมือนกัน คำว่าคุณคือสื่อสาร สื่อสารตามภูมิของโศดาบัน มันจะไม่แตกต่างกันเลย ภูมิของสัทธาภา ภูมิของอนาคา ภูมิของพระอรหันต์ ในระดับภูมิเดียวกันนะ จะพูดเหมือนกันแล้วรับรู้ได้

เราเป็นชาวอำเภอโพธาราม เราจะไปอยู่เมืองนอกเมืองนา จะไปอยู่บนก้อนเมฆ ได้บาดาลนะ คนโพธารามมาคุยกันถึงโพธารามจะชัดเจนมากเลย เฮ้ยเอ็งเกิดที่ไหน เกิดตรงไหน เกิดถนนอะไร จะรู้หมดเลย พระโศดาบันคุยกับพระโศดาบันจะคุยอย่างไรก็รู้เหมือนกัน จะรำรวยทุกข์จนอย่างไรก็เหมือนกัน สัทธาภาที่เหมือนกัน อนาคาก็เหมือนกัน พระอรหันต์ก็เหมือนกัน เว้นไว้แต่ เราเกิดโพธารามแต่เกิดคนละยุคคนละสมัย เขาเกิดโพธารามเมื่อ ๑๐๐ ปีที่แล้ว เรามาเกิดโพธารามเมื่อปีนี้ แล้วไปคุยกันนะ คุยกัน เอ๊ะ โพธารามเหมือนกัน แต่ทำไมคุยไม่เหมือนกัน นี่ไง

ถ้าพูดถึงพระโศดาบันกับพระสัทธาภาคุยกัน ความลึกตื่นมันแตกต่างกัน พระโศดาบันกับพระอนาคาคุยกัน พระโศดาบันจะรู้เท่าพระอนาคาไม่ได้ พระโศดาบันคุยกับพระอรหันต์ พระอรหันต์ก็ลึกซึ่งแตกต่างกว่า เหมือนกับคนที่เกิดโพธาราม แต่เกิดเมื่อ ๑๐๐ ปีที่แล้ว กับเกิดในพ.ศ.นี้ เกิดแตกต่างกัน ความรับรู้สิ่งต่างๆ มันแตกต่างกัน

พระอริยบุคคลแต่ละชั้นแต่ละภูมิมันแตกต่างกัน แต่มันก็เป็นความจริงเหมือนกัน เกิดในที่เดียวกัน เกิดในธรรมเหมือนกัน

อันนี้เป็นความจริงนะ นี่พูดถึงความจริงมันเป็นแบบนี้ ไม่ใช่ว่านิพพานเป็นอนัตตาหรือเป็นอัตตา คำว่าเป็นอนัตตาหรืออัตตา เวลาเราพูดขึ้นมา เห็นไหมว่า ประมัตถ์ พระป่าพูดถึงธรรมะ เขาบอกว่าพูดอย่างนี้ผิด มันไม่ผิด มันไม่ผิดเพราะว่าอะไร เพราะปริยัตินี้มันพูดถึงทางวิชาการ อย่างเช่น นักศึกษา นักเรียนแพทย์ นักเรียนแพทย์เห็นใหม่ เวลาเราเรียนขึ้นมา การศึกษานี้เราต้องศึกษาใช่ไหม พอศึกษาเสร็จแล้วเราต้องมาฝึกงานใช่ไหม พอฝึกงานขึ้นมาเราทำเป็นไม่เป็น มันยังมีเฉพาะทางอีกใช่ไหม ว่าเฉพาะทางจะมีความชำนาญในทางไหน ทางวิชาการนี้ก็เหมือนกัน ทางวิชาการมันไม่ได้สร้างทางวิชาการ มันเป็นทัศนคติ

ทัศนคติหมายความว่า เราจะปรับปรุงทัศนคติ ปรับปรุงความรู้ คือปัญญาไง ทางโลกบอกว่าปัญญาเท่านั้นที่จะทำให้โลก ทำให้ประเทศชาติเจริญ ปัญญาเท่านั้น การเจริญการเสื่อม เสื่อมเพราะปัญญา การศึกษานี้ก็เป็นปัญญา ศึกษาขึ้นมาแล้วเพื่อเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ที่นี้ในภาคปฏิบัติเห็นใหม่ กรรณฐานเวลาเราจะศึกษา ศึกษาในอะไร ศึกษาใน เกสา โลมา นขา ทนต์ตา ตโจ ถ้าศึกษาทางวิชาการ ศึกษามาเพื่อให้เรารู้แนวทาง

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง กิเลสมันติดอยู่แค่นี้ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ทำให้ทัศนคติของคนมันเบี่ยงเบนไป เรานี้เป็นคนคิมหาศาลเลย สังเกตได้ไหมว่า เด็กของเรานี้เป็นคนดีๆ ทั้งนั้นเลย เวลาเข้าไปในสังคม สังคมกลืนไปหมดเลย เพราะเหตุใด นี่ไง เขาเป็นคนดีนะ จริตนิสัยเขาเป็นคนดี แต่เขาเข้าไปในสังคม เขาทนแรงกระแสนะของสังคมไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาเห็นใหม่ นี่ธรรมะของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเลย แต่เวลามาปฏิบัติละ การปฏิบัติก็คือข้อเท็จจริงไง เข้าไปในกระแสของกิเลสไง เข้าไปในกระแสของความรู้จริงใจ ศึกษามานะ ท่องได้หมดละ นักกฎหมายมันเก่งกว่าเรานะ นักกฎหมายนี้มันท่องกฎหมายได้ทั้งนั้นเลยละ แต่นักกฎหมายทุกสังคมมีคนดีและคนเลว

ถ้าเป็นคนดีนะ วิชาชีพนั่นจะเป็นประโยชน์กับเขา แต่ถ้าเป็นคนเลวนะวิชาชีพนั่นเอามาเป็นประโยชน์กับเขา การศึกษามา พระพุทธเจ้าศึกษามาเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติ การศึกษาไม่ใช่ของเสียหาย แต่การศึกษามาเป็นทางวิชาการ แล้วความจริงมันเกิดขึ้นมาได้ไหม ความจริงข้อเท็จจริงที่จะเป็นของเราขึ้นมา อันนั้นเป็นความจริง ไม่ใช่มูมมอ การศึกษาเป็นมูมมอนะ พอศึกษาแล้วมีมูมมอขึ้นมาละ มูมมอนั้นไม่ใช่มูมมอธรรมดา มูมมอคือฟ้าต่ำ

ที่แรกการศึกษา มาศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา ทีนี้พอศึกษาขึ้นมาก็เป็นอ้ออ่า อ้ออ่าว่าตัวเองรู้จริงขึ้นมา พอคนจะพูดอะไรที่สูงกว่านั้น ก็ไปดิ่งลงมาไง ศึกษาเพื่อดิ่งฟ้าต่ำ เขาศึกษามาเพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติสูงขึ้นไป ไม่ได้ศึกษาแล้วมาดิ่งฟ้าต่ำไว้ ใครปฏิบัติออกนอกกลุ่มนอกทางความเห็นของตัว คนนั้นผิด! นิพพานต้องเป็นอนัตตา เพราะมันจะพ้นอนัตตาไปได้อย่างไร มันต้องเป็นอนัตตาสี ก็สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา

อนัตตานี้เหมือนการหุงข้าว ระหว่างข้าวที่มันจะสุกนั้นแหละอนัตตา มันแปรปรวนของมัน แล้วอนัตตากับข้าวสุกเป็นอันเดียวกันไหม เวลาเราหุงข้าว ระหว่างข้าวที่มันจะสุก มันจะแปรสภาพของมัน เมล็ดข้าวโดนความร้อนมันแปรสภาพแล้วมันจะสุก นี่ไง การแปรสภาพ ข้าวสุกแล้วเป็นอนัตตาใหม่ มันเป็นอนัตตาอีกใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ขณะจิตที่จะประพฤติปฏิบัติ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตานีละ พระปฏิบัติ แม้แต่มูมมอ ทศนคติเขายังรู้ได้เลย แล้วคนที่รู้จริงมันต้องผ่านกระบวนการอย่างนั้นมา กระบวนการอนัตตานี้นะจิตมันต้องผ่านมา ถ้าจิตนี้ไม่ผ่านกระบวนการอนัตตามา จิตนี้จะเป็นอริยภูมิไม่ได้ จิตนี้จะเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา เป็นพระอรหันต์ไม่ได้

ถ้าจิตนี้ไม่ผ่านกระบวนการของมรรคญาณ ของความเป็นอนัตตามา สิ่งที่เป็นอนัตตา ถ้าจิตไม่ผ่านกระบวนการนั้นมา แล้วมันผ่านกระบวนการของข้าว กระบวนการของความร้อนที่จะทำอาหารให้สุก เราผ่านมาแท้ๆ เลย แล้วเราจะปฏิเสธได้อย่างไร เราเป็นพ่อครัวแม่ครัวใหญ่ เราทำอาหารให้สุกขึ้นมาเราจะปฏิเสธความร้อนได้อย่างไร พระปฏิบัติมาใครบ้างที่จะปฏิเสธอนัตตา ไม่มีใครที่ปฏิเสธอนัตตาหรอก

แต่กระบวนการของอนัตตา มันเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะส่งผลให้ถึงอันนั้น
 ฉะนั้นผลอันนั้นจะกลับมาเป็นกระบวนการอย่างนี้ไม่ได้ นี่มันคนละขั้นตอน เห็นไหม
 ทัศนคติกับความจริงใจ ถ้าความจริงเราไปถึงจุดหมายแล้ว

**นิพพานไม่ใช่อนัตตา นิพพานคือนิพพาน นิพพานไม่ใช่สักแต่ว่า ถ้านิพพาน
 สักแต่ว่า นิพพานแบ่งเป็นสอง คือ มีนิพพาน กับ มีสักแต่ว่า นิพพานเป็นสอง ไม่ได้!
 นิพพานมันคือนิพพาน**

นาย ก ก็คือ นาย ก นาย ก ก็เป็น นาย ข ด้วยใจ นาย ก กับ นาย ข ก็เป็นคู่กัน
 เพราะนิพพานเป็นสักแต่ว่าใจ มันไม่ใช่! นาย ก ก็คือ นาย ก นาย ข ก็คือ นาย ข นิพพาน
 ก็คือ นิพพาน สักแต่ว่าก็คือสักแต่ว่า ไม่เกี่ยวกับ!

เราละในสังคม เห็นเด็กใหม่ เห็นสังคมใหม่ คนทำงานมีใครบ้างที่ทำงานไม่
 ผิดพลาด คนทำงานมันมีผิดพลาดทั้งนั้น ฉะนั้นในพระไตรปิฎกที่เขาบอกว่า
 พระพุทธเจ้าเตือนพระที่บอกว่า นิพพานเป็นเรานี้ละ ในวงการปฏิบัติจะรู้เลยว่า การ
 ปฏิบัตินี้เหมือนนักกีฬา หรือเหมือนกับวิชาชิพอะไรก็แล้วแต่ พอเราไปศึกษาทาง
 วิชาชิพนั้น เราจะมีคามผิดพลาด การเริ่มต้น การฝึกหัด การฝึกงาน หมอที่เพิ่งออกมา
 เป็นหมอฝึกหัด มือไม้สั่นนะ เรียนหมอจบขึ้นมา ผ่าตัดครั้งแรกมือสั่นเลยละ กลัวมาก

อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อผู้ที่ปฏิบัติความผิดพลาดมันมี พอความผิดพลาดมันมี
 พระพุทธเจ้าก็ต้องเตือนเป็นธรรมดา ทีนี้พอบอกว่าพระพุทธเจ้าเทศน์ในพระไตรปิฎก
 พระพุทธเจ้าพูดกับใคร พระพุทธเจ้ากับถึงคฤหัสถ์ก็อย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าพูดกับพระ
 สารีบุตรนี้ไม่ได้เลยนะ พระสารีบุตรเวลาคู่กับพระพุทธเจ้า เพราะพระสารีบุตรเป็น
 เอตทัคคะ เป็นผู้ที่ปัญญามารองจากพระพุทธเจ้า ไปดูเวลาที่พระพุทธเจ้าพูดกับพระ
 สารีบุตร “สารีบุตรเธอว่านี่คืออะไร สารีบุตรเธอว่านี่เป็นอย่างไร”

เวลาพระสารีบุตรกับพระพุทธเจ้าคุยกันนะ มันจะเป็นเรื่องของปัญญาล้วนๆ เลย
 เพราะว่า นี่คือมือขวา นี่คือผู้ที่ปัญญามาก แต่เวลาพระพุทธเจ้าพูดกับคฤหัสถ์ จะพูดอนุ
 ปุพพิทตา เรื่องทาน พูดเรื่องเคารพผู้ใหญ่ พูดให้เคารพพ่อแม่ เวลาพระพุทธเจ้าพูดกับ
 ใคร จะพูดการตามประเพณีปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา ฉะนั้นเวลาพระพุทธเจ้าพูดถึง
 ว่านิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพาน เราจะบอกว่า ถ้าพระพุทธเจ้าพูดอย่างนี้ ในวงผู้ที่

ประพาศปฏิบัติจะเข้าใจได้ เข้าใจได้หมายความว่า การประพาศปฏิบัติมันมีความคิดของมัน

ฉะนั้นเวลาปฏิบัติขึ้นมา ขณะนั้นที่เราปฏิบัติยังไม่ถึงนิพพาน แต่เราเข้าใจว่าเป็นนิพพาน เราก็ไปกอดไว้ไง นิพพานเป็นเรา.. มันธรรมดา ใครไม่เคยปฏิบัติ ใครว่าไม่มีการผิดพลาด คนทำงานไม่ผิดไม่มี พระปฏิบัติก็ผิดมาทุกองค์ พระพุทธเจ้ายังผิดอยู่ ๖ ปี ฉะนั้นบอกนิพพานคือนิพพาน เวลาพระพุทธเจ้าพูด เวลาพระพุทธเจ้าแก้พระที่มันปฏิบัติผิด แก้ให้ถูก ก็เท่านั้น

แล้วมันจะเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าพูดเป็นหลักตายตัว แล้วจะเอาที่ว่า นิพพานเป็นเรา เราเป็นนิพพาน ที่พระพุทธเจ้าบอกว่ากอดไว้ กบเผาเฝ้ากอบัว จะบอกว่า กบเผาเฝ้ากอบัวจะกอดนิพพานอยู่เนี่ย เวลาพระพุทธเจ้าพูดถึงผู้ที่ผิดแล้วแก้ให้ถูก มันก็เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าแก้ไขพระปฏิบัติ มันก็เป็นเรื่องที่เข้าใจได้ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติถูกพระพุทธเจ้าพูดใหม่ละเออ ถ้าบอกไม่ใช่กบเผาละ กบหนุ่มๆ ใต้กอบัวเนี่ย มันจะมีอย่างนี้ใหม่ละ แล้วว่ากบเผาเฝ้ากอบัวนะ แล้วถ้ากบหนุ่มๆ แล้วมันได้บัวมานี้พระพุทธเจ้าจะติใหม่ เอ้า แล้วกบหนุ่มๆ มันนั่งอยู่บนดอกบัว พระพุทธเจ้าก็สาธุละสิ มันจะเป็นอะไรไป

ฉะนั้น เวลาคำพูดที่พระพุทธเจ้าท่านพูดเทศน์สอน เห็นใหม่ พระพุทธเจ้าพูดที่ไหน พูดกับใคร เราต้องดูบุคคลที่พระพุทธเจ้าสนทนากับ ว่าพระพุทธเจ้าสนทนากับพระสารีบุตร สนทนากับผู้มีคุณธรรม พระพุทธเจ้าสนทนากับพราหมณ์ พราหมณ์เห็นใหม่ อุตสาหะที สุภะที ไปถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะนิพพานอยู่แล้ว ไปถามเลย ว่าศาสนาไหนดีกว่าดีไปหมดเลย แล้วพระพุทธเจ้าว่าอย่างไร พระพุทธเจ้าบอกว่า “เธออย่าถามให้มากไปเลย ไม่มีรอยเท้าบนอากาศ”

คำว่าไม่มีรอยเท้าบนอากาศ นั่นคือเหตุคือผลนะ ไม่มีรอยเท้าบนอากาศ ถ้าไม่มีเหตุคือไม่มีผล อากาศนี้รอยเท้าไม่มี สมัยโบราณทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ เขาพูดกันด้วยภาษาพื้นบ้าน รอยเท้ามันก็อยู่บนพื้นทั้งนั้น ที่ไหนมีดินและดินมันเปียกด้วย รอยเท้าจะชัดเจนมาก ถ้าเท้าเราลอะที่ไหนรอยเท้ามันก็มี รอยเท้ามันอยู่บนดินใช่ใหม่ รอยเท้าไปอยู่บนอากาศได้อย่างไร

บนอากาศ คือเป็นความเพ้อเจ้อ ถ้าไม่มีเหตุไม่มีผล มันก็คืออากาศ สุภัทธะเธอ
อย่าถามให้มากไปเลย ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล ไม่มีรอยเท้าบนอากาศ
คำพูดด้วยความเพ้อเจ้อนั้นไม่มี มันต้องมีเหตุมีผล ทีนี้เวลาพระพุทธเจ้าพูดกับใคร พูด
เพื่อเหตุเพื่อผลอย่างไร

ฉะนั้นจะบอกว่า คำสอนของพระพุทธเจ้าหรือกฎหมาย หรือวินัย มันถูกต้อง
หมด แต่ในขณะที่พระพุทธเจ้าพูด ในพระไตรปิฎกมันจะมีนิยามด้วย อย่างเช่นวินัยข้อนี้
เวลาบัญญัติวินัยขึ้นมาใครเป็นคนทำผิด ผิดเพราะเหตุใด แล้วพระพุทธเจ้าบัญญัติวินัย
บัญญัติเพื่อสิ่งใด มันมีนิยามก่อนว่า เพราะเหตุใดถึงบัญญัติกฎหมายข้อนี้ พอบัญญัติ
กฎหมายข้อนี้เสร็จแล้ว มันจะมีท้ายกฎหมายว่า มันเป็นอาบัติหรืออนาบัติ

อาบัติ ถ้าทำครบองค์ประกอบนี้ถึงเป็นอาบัติ ถ้าไม่ครบองค์ประกอบนี้
เป็นอนาบัติ คือไม่เป็นอาบัติ ไม่เป็นอาบัติ เป็นอนาบัติ ครบองค์ประกอบอย่างเช่น ที่ว่า
ศีลขาดๆ อันนี้อย่างหนึ่ง ศีลต่างศีลพริ้วอย่างหนึ่ง ศีลขาด ศีลต่าง ศีลพริ้ว ศีลทะลุ ก็
กระบวนการณ์มันไม่เป็นอย่างนั้นมันจะขาดได้อย่างไร เราไม่มีเจตนา เราไม่รู้เรื่อง เราเดิน
ผ่านไปเหยียบไปโดยที่เราไม่เห็น ปาณาติปาตา ฆ่าสัตว์ให้ตกลง แต่เราไม่รู้แต่ไม่เห็น

เราไม่รู้ไม่เห็นเราเดินไป นี่ศีลขาดไหม โอ้เราก็อ้วศีลขาด พอเหยียบมดตายไป
โอ้โฮย ศีลขาด ศีลขาด ถ้าเราตั้งใจนะ ขาด ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ไม่ได้ตั้งใจ กรรมของ
สัตว์มันมีนะ ในวิภูตสังสารมันไม่ใช่มีแต่สิ่งดีงามอย่างนี้ตลอดไปหรอก เพราะคนเรามัน
สร้างเวรสร้างกรรมมา พอสร้างเวรสร้างกรรมมันก็มีเวรมีกรรมต่อกัน วาระของเวรของ
กรรมมันมาถึง มันต้องเป็นสภาวะแบบนั้น เราจะหลีกเลี่ยงแค่นั้นมันก็เป็นอย่างนั้น ถ้า
มันเป็นอย่างนั้นแล้วเราก็อโหสิกรรมต่อกัน เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ถ้ามีการ
จองเวรจองกรรม ไม่มีจบนะ เราไม่ได้จองเวรจองกรรม

แต่กรณีอย่างนี้มันเป็นกรณีข้อเท็จจริง ในเมื่อข้อเท็จจริงว่า เขาว่านิพพานเป็น
อนัตตามันก็เรื่องของเขา มันเป็นมูมมอ เป็นทัศนคติ แต่ในกรรมฐานของเรา นิพพาน
คือนิพพาน นิพพานโดยข้อเท็จจริง โดยการปฏิบัติ นิพพานก็คือนิพพาน จะทำไม! เออ
นิพพานคือนิพพาน!

มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นการทำจริงๆ นิพพานคือนิพพาน! ไม่ใช่อนัตตา ไม่ใช่!!

สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา คำว่าอนัตตาคือสภาวะที่ส่งขึ้นมา เหมือนการทำงาน เหมือนการศึกษา มันยังไม่จบกระบวนการของมัน นั่นคืออนัตตา คุณใช้เวลาสร้างบ้าน สร้างตึกสูงขึ้นไป เขาต้องมีนั่งร้านขึ้นไป นั่งร้านเขาเอาไว้ทำไม สร้างโดยไม่ต้องมีนั่งร้าน อะไรก็ยกตุงๆ ขึ้นไปเลย มันก็พังนะสิ เขาก็ต้องมีนั่งร้านของเขาขึ้นมา แล้วพอสร้างบ้านเสร็จนะ เขาก็รื้อนั่งร้านทิ้ง แล้วทำไมไม่เอานั่งร้านไว้ล่ะ ถ้าไม่มีนั่งร้านนะ บ้านตึกสูงจะขึ้นมาไม่ได้เลย พอสร้างตึกเสร็จเขาก็รื้อนั่งร้านทิ้งหมดเลย

อนัตตาคือนั่งร้านนั่น อนัตตาคือนั่งร้านนั่น

พระปฏิบัติไม่ปฏิเสธอนัตตา แต่ผลของมันไม่ใช่อนัตตา ผลของมันคือผล ฉะนั้น นิพพานไม่ใช่อนัตตา แต่ไม่มีอนัตตาก็มานิพพานไม่ได้ ไม่มีอนัตตามานิพพานไม่ได้! มาถึงนิพพานแล้วก็ไม่กลับไปสู่อัตตาเด็ดขาด ไม่กลับไปสู่อัตตาเด็ดขาด! ถ้ายังเป็น อนัตตาอยู่ มันก็ไม่มีผลไง ปฏิบัติไปก็วนไปวนกลับอยู่นั่น หมุนไปหมุนมาอยู่นั่นล่ะ ไม่มีอนัตตาหรอก มันก็อยู่อย่างนั้น นี่มันความเห็นของเขา ไอ้ที่พูดก็เพราะ “อันที่จริงก็ผิด ไซ้ไหมคะ” อันนี้แหมมันสะเทือนใจมาก

“อันที่จริงก็ผิดไซ้ไหมคะ” เวลาถามมา เขาเห็นผิคนะ เขาเอาหนังสือมาแจกนะ ไอ้โฮ หนังสือนี้เขาพูดถึงว่า เขาเหน็บแนมหลวงตาเขาวังนี้ เราอ่านหมดแล้วแหละ แล้วเราก็พูดไปแล้ว แต่วันนี้มาพูดอีกรอบหนึ่ง ว่ามันเป็นมูมมอของปริยัติ มันเป็นมูมมอของมนุษย์ ในเมื่อมนุษย์มันไม่มั่นใจในตัวมันเอง มนุษย์ไม่รู้ที่มาที่ไปของเรา เราไม่รู้ที่เกิดที่ตาย รู้แต่ที่เกิดจากท้องแม่ แล้วเวลาตายก็ไปตายอยู่ที่ห้องไอซียู มนุษย์มันรู้แต่แค่นั้นไง

มนุษย์นี่มันไม่รู้ที่มาที่ไปของมัน เวลามันศึกษาธรรมะขึ้นมา มันถึงไม่มั่นใจในตัวมันไง มันถึงว่านิพพานต้องเป็นอนัตตา เพราะอนัตตามันอธิบายได้ แต่ถ้าเป็นนิพพานคือนิพพาน มันไม่มี แต่ถ้าผู้ที่รู้จริงผู้ที่ปฏิบัติ เขามีนิพพานในใจของเขา ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บ มันบอกเข้าทางกูแล้วแหละ เพราะนิพพานเป็นเรานี้ล่ะ เราพูดผิดไม่ได้เลย คำพูดทุกคำนี้เขาจะเอาไปนั่งส่องกล้อง

ที่นี้คนรู้จริง นิพพานเขาปฏิบัติของเขาไปแล้ว มันถึงอันนั้นแล้วมันรู้จริงของมัน รู้จริงเพราะเหตุใด ถ้าไม่รู้จริงนะจะไม่รู้ว่าจิตนี้เกิดมาจากไหน เวลาพูดมันมีคนแย้งบ่อย เวลาบอกว่า จิตนี้คงที่ จิตนี้มีของมัน จิตนี้มันแปรปรวน จิตมี จิตไม่เคยตาย แล้วเขาก็ บอกว่าถ้าจิตไม่เคยตาย มันก็เข้าอินดู จิตเป็นอาตมัน ก็อึดตาย

คำว่าจิตอาตมัน อาตมันคือมันคงที่ แต่ว่าจิตนี้มีอยู่ จิตนี้มีอยู่มันก็แปรสภาพ เพราะถ้าจิตมีอยู่ ถ้าเราใช้ปัญญาสักหน่อยหนึ่งนะ ถ้าบอกว่าจิตนี้ไม่มี อะไรต่างๆ ไม่มี นะ พระโพธิสัตว์มาได้ พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย คำว่า ๔ อสงไขย บุญจะส่งเสริมกัน เหมือนนาโนมันทับซ้อนกันมา แล้วถ้ามันขาดช่วงมันจะมาได้อย่างไรละ นาโน เห็น ไหม จิตที่มันพัฒนาของมันขึ้นมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ถ้าชาติมันไม่ ต่อเนื่อง มันไม่เป็นไป

นี่คำว่า จิตมันมีใจ เขาบอกว่า พอจิตมันมีปั๊บ ก็ความเห็นทางวิทยาศาสตร์ไง ถ้า มันมีปั๊บมันก็เป็นอาตมัน เป็นอินดูไปหมดเลย นี่ใจเวลาพูด คนที่มันไม่รู้จริงมันก็จะว่า ไปเป็นวิทยาศาสตร์ แล้วพูดโดยศักยภาพ กลัวเขาจะบอกว่าเรานี้เป็นคนโง่เง่า ลองดูคน โบราณนี่โง่เง่าแต่ตุน คนโบราณนี่ไดโนเสาร์ คนโบราณเวลาจะทำนาที่ไหว้พระแม่ โพสพ ถึงเวลาก็ล่อยกระทงพระแม่คงคา

ตอนนี้ยูเอ็นมันบอกว่า มีวันน้ำแห้งโลกแล้วนะ มันจะมากราบน้ำกันยูเอ็นนะ ตอนนียูเอ็นสหประชาชาติเขาจะกราบแม่น้ำแล้ว เขาจะกราบดินแล้ว เพราะสภาวะ แวดล้อมโลกร้อนใจ ตอนนีวันโลกร้อนเขาจะมากราบดิน แต่เมื่อก่อนโบราณวัฒนธรรม ของเรา ให้เคารพบูชาเห็นไหม เขาบอกว่าไอ้พวกนี้ไอ้พวกไดโนเสาร์ นี่ไงมูมมอ พอ มันถึงเวลาแล้วพลิกกลับหมดนะ พอทางวิทยาศาสตร์ขึ้นมาก็มองเลยนะ คนแก่คนเฒ่า พวกนี้พวกตกยุค พวกนี้พวกไม่มีปัญญา โอย มากราบแผ่นดินได้อย่างไร แผ่นดินไป กราบมันทำไม เวลาวันล่อยกระทงไป ไปเคารพทำไมแม่น้ำคงคา

ตอนนี้มีวันน้ำโลกแล้วนะ ตอนนีสหประชาชาติกำหนดวันน้ำโลกแล้ว อีกหน่อย จะเกิดวันพระแม่โพสพแล้ว สหประชาชาติจะกำหนดวันมากราบ นี่เวลามูมมอ ทศนคติ ของคนเห็นไหม แต่ความจริงมันอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นถ้าไม่มีหลักเกณฑ์อย่างนี้ เวลาบอกว่า นิพพานต้องเป็นอนัตตาเพราะ อนัตตาเป็นทางวิชาการที่อธิบายได้ แต่ถ้านิพพานเป็นนิพพาน แล้วนิพพานเป็นอย่างไร ละ แต่นิพพานเป็นนิพพาน พระครูบาอาจารย์ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น เห็นไหม หลวงปู่มั่นนะยืนยันเลย “ภิกษุหมู่คณะปฏิบัติมานะ ปฏิบัติมา การแก้จิตนี้แก้ยากนะ ผู้ เฒ่าตายไปแล้วจะไม่มีใครแก้” การแก้จิตนี้แก้ยากเห็นไหม การแก้จิตถ้าคนผ่านมามันจะ ซาบซึ่งขนาดนี้

หลวงตาเวลากราบพระพุทธเจ้านะ กราบด้วยหัวใจ พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร รู้แบบนี้รู้มาได้ยังไง แล้วเวลาตัวเองเข้าไปรู้มันมหัศจรรย์ ขนาดนั้น ความมหัศจรรย์อย่างนั้นถึงกราบบูชากันนะ เขากราบบูชากันด้วยหัวใจ กราบ ด้วยความเคารพศรัทธา ไม่ได้กราบด้วยมูมมอ

แต่ถ้ามูมมอ นะ พอคนมาให้ข้อมูลใหม่ นะ มีข้อมูลใหม่แล้วนะ เอ๊ย พระพุทธเจ้า โทกหก ผิดแล้ว พระพุทธเจ้าผิดนะ เวลาเชื่อพระพุทธเจ้าด้วยมูมมอแล้ว โอ้อโฮ เคารพมาก นะ พอได้ข้อมูลใหม่ นะ ไม่เอาแล้ว กูไม่เอาพระพุทธเจ้าแล้ว กูเปลี่ยนศาสนาเลยกูไป เข้ารีตแล้ว นั่นคือมูมมอ มันเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าความจริงมันถึงแล้วนะ จะบอก พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร

เวลาครูบาอาจารย์ท่านรำพึงรำพันขึ้นมา นะ มันรำพึงรำพันขึ้นมาจากความรู้สึก นะ ฉะนั้นเวลาปฏิบัติขึ้นไป สิ่ง หลวงปู่มั่นว่า “มันแก้ยากนะ มันแก้ยากนะ” คำว่าแก้ ยาก กว่า จะสมบุกสมบันมา แต่ละบุคคลแต่ละองค์ที่สมบุกสมบันมาได้ขนาดนั้น ถึง ยืนยันกันมา ถ้าครูบาอาจารย์เราพูดผิด มันผิดถึงต้นขั้วเลย เพราะต้นขั้วสอนกันมาแล้ว แบบว่า การันตีว่านั่นเลย แล้วก็แก้กันมา แก้กันมา

นิพพานคือนิพพาน ถ้านิพพานเป็นอนัตตานี้ นะ วันนี้ถึงบอกว่า มันเป็นมูมมอ กับข้อเท็จจริง มูมมอกับความจริง ฉะนั้นมูมมอของเขา ถ้ามันเป็นมูมมอทางวิชาการ นะ เราสาธุ นะ ทางวิชาการถ้าเราได้ทำการวิจัย ยิ่งทำมากขนาดไหนวิชาการนั้นจะมันคง วิชาการนั้นจะแตกแขนงแยกไปเป็นทางวิชาการ เห็นด้วย แต่ถ้าวิชาการก็เป็นวิชาการไป

ฉะนั้น นิพพานคือนิพพานคือภาคปฏิบัติ แล้วถ้าจะบอกว่า นิพพานคือนิพพาน ผิด ก็ต้องบอกมาว่าผิดอย่างไร อย่างเช่น ที่บอกว่า นิพพานเป็นเรา ก็มีตัวตน ไม่มี ถ้ามี

ตัวคนจะเป็นนิพพานได้อย่างไร เพราะนิพพานมันเป็นนิพพาน เพียงแต่ว่า สอุปาทิเสสนิพพาน คือว่ากิเลสตายไปจากจิตของมนุษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์นั้นก็พูดแทนนิพพานทำนั่นเอง

พูดแทนนิพพาน ไม่ใช่ นิพพาน เอวัง